

Una lectura bàsica del pensament de Llull

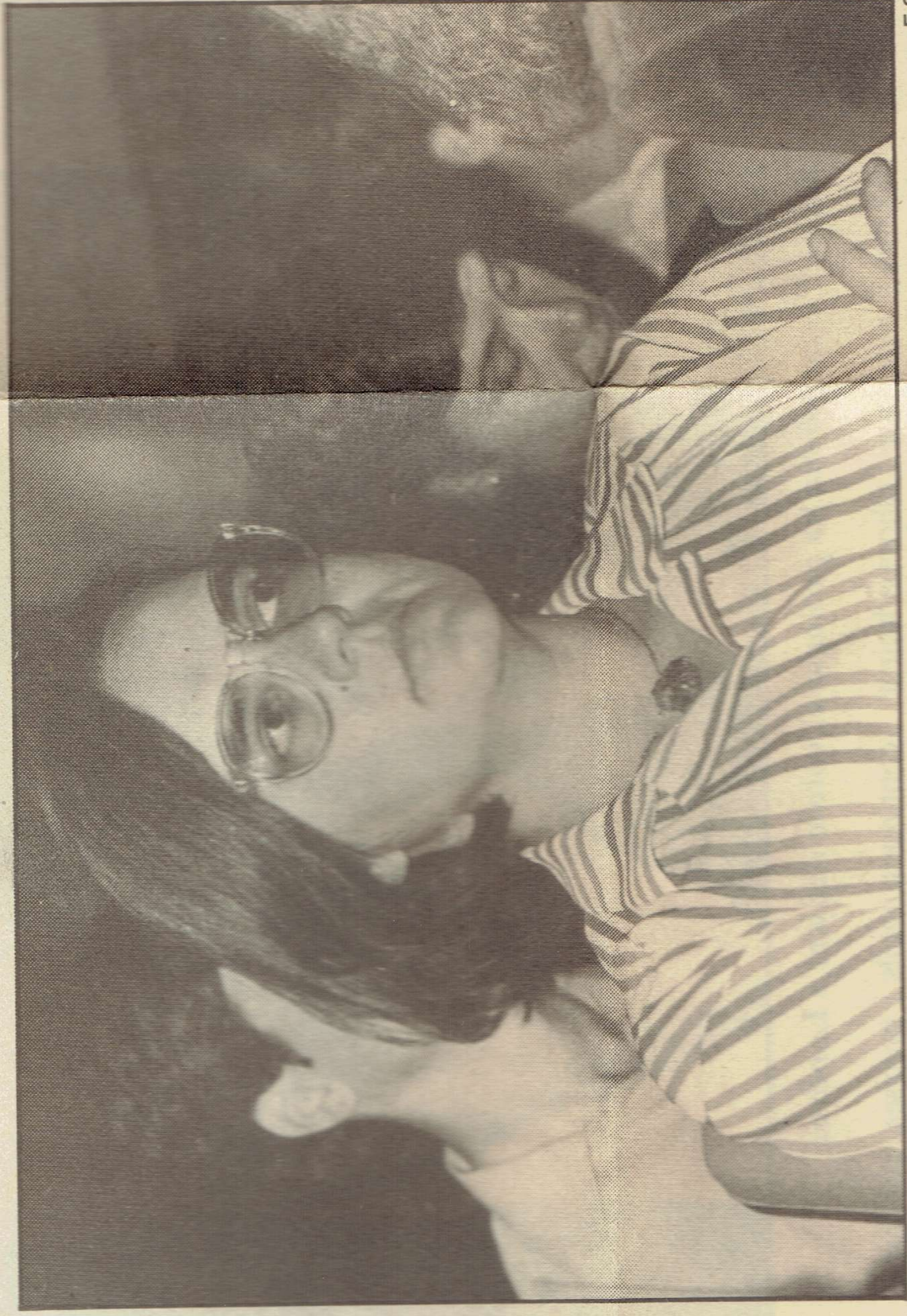
Josep Bargalló i Valls

L'obra de Ramon Llull, per la seva magnitud, pel seu interès filosòfic, científic i literari i pel seu pes específic dins el context del pensament medieval, ha atret i atreu força estudiosos d'arreu, que detenen les seves anàlisis en l'àmplia i diversa producció del beat mallorquí. Llull, en contacte amb la poesia trobadoresca en els seus primers anys de vida cortesana, reconverit a una àrdua i ingent tasca intel·lectual, proselitista i missionera, que el portà amunt i avall del Mediterrani defensant el seu sistema de valors socials i religiosos, literaturitzant tot un complex i travat canemàs ideològic, no és tan sols un dels primers grans noms de la nostra creació literària en la nostra llengua. Llull és, també, un dels grans intel·lectuals, en un sentit molt ampli, de l'Europa del XIII, de tot el món cristià medieval. Em petit per les disputes religioses de l'època i posteriors, oblidat sovint per la seva faceta d'autor en català —la llengua que, en la construcció i divulgació de la seva Art o mètode de coneixement aplicable a totes les realitats, alternà amb el llatí i que, no massa després, cauria en un forçat ostracisme—, enclaustrat per la complexitat del seu discurs, és evident que, històricament, la seva significació ha tingut menys predicament, fins i tot entre nosaltres, del que indubtablement mereix la seva personalitat i la seva obra.

Múltiples estudis i edicions

Amb tot, al llarg del nostre segle, aquest reconeixement i la seva revalorització han anat augmentant, gràcies a les edicions i als estudis que n'han efectuat especialistes, provinents de cultures i països prou distints i d'àmbits de recerca teòrica i crítica literària, la filosofia o la història de la ciència.

Robert Pring-Mill, hispanista es-

F.S.

Lola Badia ha estat la curadora del volum, juntament amb Albert Soler

coès i professor a Oxford, és, precisament, un dels intel·lectuals contemporanis que més ha fet per divulgar l'ampli opus lul·lià per fer-lo entendre, tot remarcant-ne les claus i els elements més significatius. Des de mitjans dels cinquanta, Pring-Mill ha anat publicant articles, monografies i ponències, als mateixos Països Catalans, Espanya, Anglaterra, França, Alemanya o Itàlia, en català, castellà o anglès, que conformen un dels intents de lectura global i pormenoritzada de Ramon Llull més vàlids i significatius, d'evident —i evidenciable— projecció en estudis i anàlisis posteriors deguts a la majoria dels lul·listes del nostre temps. Per això, no ens hem d'estranyar que Lola Badia, en el pròleg a l'edició de bona part dels estudis d'aquest hispanista, remarqui que “tenir recollits (...) tots els escrits importants de Robert Pring-

Mill sobre Ramon Llull és a hores d'ara tan imprescindible com disposar de l'edició d'un dels nostres clàssics”.

Dotze estudis

Sense cap mena de dubte, el volum que han preparat Lola Badia i Albert Soler resulta una de les aportacions més remarcables de les produïdes pel món editorial català els darrers mesos. Són dotze estudis, donats a conèixer entre 1956 i 1978, que conformen, com hem apuntat, el conjunt més important de les lectures lul·lianes de Pring-Mill —de fet, només hi manquen treballs menors, ja inclosos, d'una manera o altra, en els recollits en aquesta edició conjunta de Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat—, que es reproduïxen en el català original, quan aquesta fou la

llengua amb què foren publicats per primer cop, o hi han estat traduïts amb la supervisió del mateix autor, el qual, a la vegada, ha fet diverses precisions sobre els textos. Aquest extens volum, a més, conté un clarificador pròleg de Lola Badia, que ens apropa al context de l'aparició dels estudis del professor d'Oxford i ens detalla l'evolució de la seva tasca divulgadora i analítica, i, també, unes imprescindibles bibliografies, tant de l'obra selecta de Pring-Mill com dels volums i articles que aquest utilitza, així com útils índexs de les obres lul·lianes i de noms de persones i de noms de persona esmentats. En conjunt, doncs, un volum bàsic per a qui vulgui apropar-se a la comprensió de Ramon Llull, com a filòsof i com a literat, que cal situar al costat d'altres aplecs de material semblant, com els *Assaigs sobre Ramon Llull* (Empúries, 1986) de Francesc A. Yañes o *Ramon Llull i el lul·lisme* (P.A.M., 1986) de Jordi Rubió i Baguer.

El primer, i més llarg, d'aquests dotze *Estudis...* conforma un apartat per si sol, i no només per l'extensió, sinó perquè *El microcosmos lul·lià* (Moll, 1961; The Dolphin Book Co., 1962) aconsegueix amb escreix la missió amb què fou redactat, “introduir el lector mitjà dels nostres dies en l'horitzó mental dels llocs comuns cosmològics del segle XIII sobre els quals opera l'Art de Ramon”, en paraules de Lola Badia. Una monografia excel·lent per servir d'introducció a la numerologia me-

Trets creatius i estilístics

Al costat de textos construïts des d'un rigor científic inqüestionable i de primera magnitud, l'hispanista escocès ens presenta discursos més didàctics i divulgadors, atenent sempre les característiques del públic lector o auditor a qui anaven dirigits inicialment. Pring-Mill no oblidava, tampoc, els trets creatius, estilístics i lingüístics, que defineixen la producció lul·liana. I una mostra d'aquesta riquesa de registres —de Llull i del mateix Pring-Mill— la trobem en el darrer estudi compilat, *Pregó de Setmana Santa*, una magnífica peça d'oratori pronunciada al Convent de Sant Agustí de Felanitx el divendres de Passió de 1970 —i publicat immediatament per la Confraria Agustiana d'aquella vila mallorquina. Es més que un pregó efectuat per “un estranger i un seglar”, és una excel·lent mostra de coneixement de la personalitat de Ramon Llull i d'assimilació de la seva estilística. En el fons, doncs, és la confirmació que el professor d'Oxford no només ha contribuït a conèixer millor el pensament del beat illenc, sinó que n'ha trobat una fonamentada fórmula per aproximar-nos-hi amb encert. Tornem, per reblar-ho finalment, als mots preliminars de Lola Badia: “Aquesta fórmula és la que fa que el Llull modernament prestigiati sigui un filòsof d'extraordinària capacitat teòrica, el creador d'un Art d'explicar la multiplicitat del real a través d'un nombre limitat i dúctilment articulat de principis abstractes”.